

Symposium z okazji pięćdziesięciolecia Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Jak co roku alumni zaczęli nowy rok nauki od symposium. W tym roku temat jego wiązał się z 50-tą rocznicą istnienia Seminarium i poświęcone było jego historii w latach 1924—1974.

W ciągu dwóch dni (24 i 25 IX 1974) wygłoszono osiem referatów. Miały one wartość dokumentu, ponieważ ich autorami byli wyłącznie wychowawcy i wychowankowie. W dwóch wykładach, które objęły zaledwie część zebranego materiału, liczącego około 60 str. maszynopisu, ks. Franciszek Maroń ukazał *dzieje Seminarium od założenia do 1939 r.* Początki Śląskiego Seminarium w Krakowie są trudne do ustalenia, ponieważ klerycy-Ślązacy napływali do Krakowa zaraz po ogłoszeniu podziału Śląska w r. 1921 na część polską i niemiecką, zanim jeszcze w sposób formalny powołano do życia instytucję Seminarium Administracji Apostolskiej Śląska, która po ogłoszeniu Konkordatu zawartego między Polską a Stolicą Apostolską w r. 1925, otrzymała statut diecezji z siedzibą biskupa w Katowicach. W takiej sytuacji słuszne wydaje się przyjęcie jako daty powstania Seminarium roku 1924, w którym subregens w Konwikcie Księży we Wrocławiu, ks. Stanisław Maśliński, były absolwent Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego, otrzymał nominację na rektora nowego Seminarium Śląskiego w Krakowie. Jego tymczasowa siedziba mieściła się w domu Księży Jezuitów przy ul. Kopernika. Studia odbywali śląscy klerycy od początku na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od r. 1927/28 Seminarium działa już we własnym gmachu przy Alei Mickiewicza 3.

Wykłady z historii Śl. Seminarium Duchownego w Krakowie doprowadził pierwszy prelegent do tragicznego września 1939 r. Wówczas to śląscy klerycy rozproszyli się, a gmach przy Al. Mickiewicza zajęła niemiecka *Schutzpolizei* i okupowała go do stycznia 1945 r.

O *losach kleryków w czasie wojny (1939—1945)* mówił ks. Franciszek Pisula — nadając referatowi kształt reportażu wspomnieniowego. Oparł się w nim na własnych wspomnieniach i wykorzystał wyniki przeprowadzonych rozmów i 30 odpowiedzi na wysłane listy. On sam należał do grupy kleryków, która przebywała w różnych seminariach w kraju i za granicą: w Niemczech, Austrii, na Węgrzech, w Hiszpanii.

Tematem ostatniego wykładu w pierwszym dniu symposium była *najnowsza historia Wyższego Śl. Seminarium Duchownego w latach powojennych* doprowadzona do r. 1968. Prelegent, ks. Franciszek Żebrok, uczestniczył przez 16 lat bezpośrednio w życiu Seminarium, najpierw jako kleryk, a od r. 1955 przez dwanaście lat jako jego prefekt i wicerektor. Referat stanowił streszczenie pracy: *Dzieje Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie* (Kraków 1960, maszynopis w bibliotece seminaryjnej), uzupełnionej o lata 1956—68, tzn. do objęcia rektoratu przez ks. dra Stanisława Szymanckiego.

O rozwoju Seminarium w latach 1945—1974 świadczą przede wszystkim dwie liczby: Kiedy po latach wojny Seminarium zaczęło swoją działalność

w październiku 1945 r., na wszystkich latach było tylko 32 kleryków; obecnie Seminarium liczy ich 250. Powojenne początki jego pracy były bardzo trudne. Klerycy musieli szukać schronienia w cudzych pomieszczeniach, gdyż gmach przy Alei Mickiewicza był w dużej mierze zniszczony na skutek pożaru w czasie, gdy Niemcy opuszczali Kraków. W roku 1945/46 śląscy klerycy mieszkali na Stradomiu u Księża Misjonarzy, którzy od r. 1935 sprawowali zarząd Seminarium. Dopiero na wiosnę 1955 r. ówczesny wikariusz kapitulny, ks. Jan Piskorz, przekazał zarząd Seminarium ponownie księżom diecezjalnym.

Duża zmiana w statucie studiów zaszła w r. 1954, kiedy przestał istnieć Wydział Teologii przy Uniwersytecie Jagiellońskim. Od tego czasu studia realizowane według dotychczasowego programu nabrały charakteru wewnętrznego.

W drugim dniu sympozjum tematem wykładów i dyskusji była *formacja alumnów w seminarium diecezjalnym*. Siegano przy tym oczywiście do dorobku przeszłości w tym zakresie. Serdeczne były wspomnienia ks. dra Józefa Gawora o profesorach Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, którzy formując intelektualnie i pastoralnie studentów śląskich, budowali most między kulturą polską a Śląskiem, przez tyle wieków państwowo od Polski oddzielonym, a tym samym miał utrudniony dostęp do dóbr kultury swojego Narodu.

Ks. Józef Smandzich w swoim wykładzie ukazał sylwetki kilku zasłużonych kapłanów śląskich studiujących na Alma Mater Jagiellonicae i w Śląskim Seminarium Duchownym w Krakowie.

W końcowym wystąpieniu ks. rektor, dr Stanisław Szymecki, nakreślił przyszły profil Uczelni, którą z woli Kościoła kieruje od r. 1968. Jemu głównie przypadło w udziale realizowanie odnowy seminarium w duchu wskazań Soboru Watykańskiego II. Praca ta będzie kontynuowana także w następnych latach. Zdaniem ks. Rektora ważnym wnioskiem, do którego doszliśmy w dyskusjach nad 50-letnią historią Seminarium, jest między innymi postulat podniesienia wymagań stawianych pracom wykonywanym na wybranym seminarium naukowym, tak by dawała jak najwięcej osiągnięć w postaci prac dyplomowych. O wynikach pracy duszpasterskiej kapłanów decyduje dzisiaj bowiem w dużej mierze także gruntowne wykształcenie filozoficzne i teologiczne.

* *
*

Inauguracja roku 1974/75 odbyła się w czwartek, 3 października. Ze względu na kończące się pierwsze pięćdziesiątletcie istnienia i działalności Seminarium Śląskiego tegoroczna inauguracja miała charakter jubileuszowy. Mszę św. koncelebrował ks. biskup Ordynariusz dr Herbert Bednorz razem z profesorami i przełożonymi Seminarium. W homilii ks. Biskup podał alumnom głębokie motywy do podejmowania uparcie i wciąż na nowo wysiłku mającego na celu zdobycie wszechstronnej formacji wewnętrznej, intelektualnej i pastoralnej w toku studiów seminaryjnych.

W auli seminaryjnej po przywitaniu wszystkich profesorów i alumnów przez ks. rektora dr St. Szymeckiego wygłosił przemówienie ks. biskup Ordynariusz dr Herbert Bednorz. Wspomnił swoich poprzedników w diecezji, którzy z racji swego urzędu byli zarazem zwierzchnikami Seminarium Duchownego. Byli nimi: Administrator Apostolski w Katowicach, późniejszy kardynał i prymas ks. dr August Hlond, ks. biskup dr Arkadiusz Lisiecki oraz ks. biskup Stanisław Adamski. Następnie ks. biskup Ordynariusz złożył seminarium życzenia i wskazał na potrzeby diecezji, które ono winno zaspokoić. Liczba kapłanów pracujących w diecezji wynosi prawie tysiąc. Warunki, w jakich rozwija się życie religijne i moralne kapłanów pracujących na uprzemysłowionym i zurbanizowanym Śląsku, wymagają szczególnej dojrzałości i hartu ducha. Mimo zaniku czynników, które dawniej podtrzymywały człowieka w postawie religijnej

chrześcijańskiej, musimy dzisiaj wytrwale trwać przy wierze w Chrystusa.

Powodem największej radości dla Uczelni jest duża liczba immatrykulowanych alumnów. Przyjęto ich 55-ciu. Seminarium Śląskie liczące obecnie 250 alumnów, należy do największych nie tylko w Polsce, ale i w świecie.

Wykład inauguracyjny wygłosił profesor KUL ks. dr hab. Bolesław Kumor. W swoim wykładzie *Projekt reorganizacji Kościoła w Polsce w latach 1918—1925* ukazał, jak na początku naszego wieku powstawała obecna mapa kościelna Polski, która uzyskała potwierdzenie najwyższej rangi w Konkordacie Polski ze Stolicą Apostolską zawartym w r. 1925. Wynikiem tej umowy było m.in. powstanie diecezji katowickiej, której seminarium już istniało i działało w Krakowie w chwili, gdy została powołana do życia jako diecezja.

Po wspólnym obiedzie odbyło się posiedzenie Rady Profesorów pod przewodnictwem ks. biskupa Ordynariusza. Rektor i Kierownik studiów (ks. dr St. Szymecki, ks. dr St. Pisarek) przedłożyli Radzie Profesorów wytyczne pracy dydaktyczno-wychowawczej w nowym roku nauczania. Ponadto ks. dr Stanisław Musiał poinformował zebranych o odbytym w murach Śląskiego Seminarium Kongresie Teologów Moralistów Polskich. W żywej i interesującej dyskusji wysunięto potrzebę zajęcia się na przyszłym zebraniu problematyką ateizmu.

* * *

Jubileusz pięćdziesięciolecia Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Dnia 13 listopada 1974 r. Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne w Krakowie obchodziło pięćdziesięciolecie swojego istnienia. W roku 1924 został powołany pierwszy jego rektor w osobie ks. Stanisława Maślińskiego. Prowadził on Seminarium przez 11 lat do roku 1935. Po przejęciu zarządu nad Seminarium przez Księży Misjonarzy drugimrektorem Seminarium był ks. Wilhelm Szymbor CM aż do końca wojny, choć w latach 1939—1945 Seminarium Śląskie nie prowadziło swojej działalności na skutek zajęcia gmachu przez Niemców. Po wojnierektorem był ks. dr Józef Baron CM do r. 1955, ks. dr Jerzy Stroba do 1958 r., ks. mgr Franciszek Jerominek do 1968 r. i ks. dr Stanisław Szymecki od roku 1968/69.

W uroczystości jubileuszowej wzięli udział: ks. kardynał Karol Wojtyła, metropolita krakowski; ks. biskup Herbert Bednorz, ordynariusz katowicki; ks. biskup sufragan Jan Pietraszko; ks. biskup sufragan Czesław Domin; ks. doc. dr hab. Marian Jaworski, rektorzy Seminarium Krakowskiego i Częstochowskiego — ks. dr Franciszek Macharski i ks. dr Mirosław Kołodziejczyk ks. dr Jan Popiel, prowincjał małopolskiej prowincji Jezuitów; ks. dr Tadeusz Gocławski CM, wizytator Księży Misjonarzy; byli rektorzy Seminarium Śląskiego — ks. dr Józef Baron CM, ks. mgr Franciszek Jerominek; byli przełożeni seminaryjni ze Zgromadzenia Księży Misjonarzy oraz z diecezji; księża profesorowie diecezjalni i zakonnicy oraz proboszczowie tych parafii diecezji katowickiej, które mają aktualnie w seminarium więcej niż pięciu kleryków. Zaproszeni goście, członkowie Zarządu Seminarium i klerycy łącznie z delegacjami kleryków z innych seminariów w Krakowie wypełnili do ostatniego miejsca aulę, w której odbyła się jubileuszowa akademie. Przygotowana starannie przez grupę kleryków pod kierunkiem ks. prefekta lic. Jana Grzesicy była ona poświęconą refleksji nad kapłaństwem na tle kilku epizodów z przeszłości Seminarium Śląskiego. Uczestnicy uroczystości jubileuszowych oglądali też wystawę. Zebrane m.in. fotogramy, pamiątki i kopie dokumentów dają obraz życia seminarium w przeszłości i dzisiaj. Obecni wpisywali się do Księgi Pamiątkowej, w której można odnaleźć szereg znanych nazwisk osób, które w minionym pięćdziesięcioleciu odwiedziły Śląskie Seminarium.

W swoim przemówieniu ks. biskup Ordynariusz dr H. Bednorz zilustrował

osiągnięcia seminarium w minionym pięćdziesięcioleciu. Podkreślił dużą liczbę kapłanów — 1.030 — których dało ono lokalnemu Kościołowi. Ośmiu z nich zostało biskupami, a jeden kardynałem (śp. ks. Bolesław Kominek). O tym, że Seminarium kształci i wychowuje swoich wychowanków dla Kościoła Południowego świadczy także liczba 13 kapłanów-misjonarzy, którzy w ostatnich latach wyjechali na misje do Afryki i Ameryki Południowej (Kamerun, Tanzania, Zambia, Brazylia). Do tej liczby trzeba także dodać wielu kapłanów podejmujących pracę duszpasterską wśród polskiej emigracji. Wśród nich jest także ks. biskup Szczepan Wesoły, kapłan diecezji katowickiej, który na skutek wybuchu II wojny światowej otrzymał formację teologiczną za granicą.

Ks. biskup Bednorz wskazał także na korzyści, jakie niewątpliwie zapewnił diecezji fakt, że jej klerycy mogli pobierać naukę na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego i poznawali polską kulturę w ośrodku tak bogatym w skarby przeszłości i będącym dotąd centrum polskiej myśli humanistycznej. Potrzeby bieżące diecezji najbardziej uprzemysłowanej i najbardziej zurbanizowanej, a także powstanie kilku wyższych uczelni łącznie z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach domagają się pogłębienia formacji intelektualnej przyszłych kapłanów.

Ks. Kard. Wojtyła w swoim przemówieniu życzył Seminarium z okazji złotoletniego jubileuszu, aby rozwijało i pogłębiało dalej swoją działalność na niwie kościelnej i narodowej. (St. P.)

*
*

Wykaz prac dyplomowych, przedstawionych w roku 1973/74.

ks. Piotr Dronszyk, *Postawy religijne młodzieży kształcącej się. Studium socjologiczne na podstawie badań ankietowych wśród młodzieży kształcącej się parafii Popielów, diecezja katowicka*; ks. Józef Piekorz, *Szkolenie katechetyczne w opinii uczestniczek*; ks. Stanisław Puchała, *Percepcja piosenki religijnej przez młodzież akademicką*; ks. Franciszek Skaźnik, *Katechizacja w opinii młodzieży licealnej miasta Katowic*; ks. Damian Zimóń, *Msze obrzędowe w Mszale Pawła VI*;

*

ks. Michał Kałuża, *Pieśni religijne pochodzenia morawskiego i czeskiego na Ziemi Wodzisławskiej*; ks. Józef Nowaczyk, *Aklamacje po przeistoczeniu w odnowionej liturgii Mszy Świętej*; ks. Antoni Reginek, *Chrystofanie dowodem zmartwychwstania Jezusa Chrystusa*; ks. Bernard Rottau, *Idea Ludu Bożego w świetle Konstytucji „Lumen gentium” i praktyczne jej znaczenie dla duszpasterstwa*; ks. Henryk Świder, *Kształcenie świadomości eucharystycznej w oparciu o Dekret Piusa X z 1905 r. „O częstej i codziennej Komunii Świętej” w parafii Kamień w latach 1945—1972*; ks. Zdzisław Zieleźnik, *Apokryficzna Ewangelia według Tomasza a Ewangelie kanoniczne*;

*

ks. Stefan Brommer, *Odkrycie najdawniejszych zabytków z zakresu archeologii i sztuki w obiektach sakralnych województwa katowickiego w latach 1955—1965*; ks. Jan Klimza, ks. Jerzy Otrzonsek, *Przypowieści z Ewangelii Łukasza. Praca biblijno-pastoralna*; ks. Andrzej Pappoń, *Niemieckie demonstracje na Śląsku przed wybuchem drugiego powstania*; ks. Krzysztof Spyra, *Dialog z niewierzącymi*; ks. Piotr Mańka, *Analiza treści pism Katowickiej Kurii Diecezjalnej odnośnie do wczesnej Komunii Świętej* (St. P.)